

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра Економіки та митної справи
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор (перший проректор)

_____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ЗПВС 01 Психологія міжнародного бізнесу _____
(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 051 Економіка _____
(код і найменування спеціальності)

освітня програма _____ Митна справа _____
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет _____ ІУП, МТЕ _____
(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ українська _____

Робоча програма з дисципліни Психологія міжнародного бізнесу
(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності 051 Економіка
освітня програма Митна справа
„29” серпня 2019 року - 13 с.

Розробники: Бочелюк В.Й., д.псих.н., проф., Гіль Л.А., старший викладач кафедри економіки та митної справи.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та митної справи

Протокол від “29” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри економіки та митної справи
“29” серпня 2019 року

 (Соколов А.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету
міжнародного туризму та економіки
(найменування факультету)

Протокол від. “30” серпня 2019 року № 1

“30” серпня 2019 року

Голова (Васильєва О.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація): 051 Економіка за освітньою програмою Митна справа	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1-й	1-й
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
	14 год.	2 год.	
	Лабораторні		
	год.	год.	
	Самостійна робота		
	54 год.	84 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	8 - год.	-	
	Вид контролю: залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітній ступінь: магістр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 31% до 69%

для заочної форми навчання – 6,7% до 93,3%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів базових теоретичних знань про специфіку бізнесової (підприємницької) діяльності та індивідуальні особливості особистості бізнесмена, про сучасну парадигму управління та психологічні аспекти в бізнесі, розвиток та вдосконалення практичних навичок з психології міжособистісного та ділового спілкування і навичок комунікації та роботи в команді.

Завдання: формування у студентів професійних знань і навичок визначати характер і динаміку уявлень індивідів і груп про економічні процеси, їх економічну поведінку, що мотивується цими процесами; умінь досліджувати соціальні цінності і психосоціальні норми, які визначають особливості підприємницької поведінки в суспільстві, розробляти та використовувати методи оцінки підприємницьких якостей, умінь аналізувати умови становлення і здійснення підприємницької кар'єри, установки і особистісні орієнтації, навички і способи здійснення підприємницьких завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати **загальні компетентності:**

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність здійснювати комунікаційну діяльність та працювати в колективі чи команді, включаючи міжнародне середовище, та зберігати позитивне ставлення до інших культур, здатність до критики та самокритики;
- здатність займати активну життєву та громадянську позицію, розвивати лідерські якості та діяти з позицій соціальної відповідальності, виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості

фахові компетентності:

- здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності бізнес-структур та органів фіскальної служби;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми з питань зовнішньоекономічної діяльності та митної справи;
- здатність здійснювати управління та проводити оцінку ефективності діяльності митних органів;
- уміння формувати команди з визначенням цілей їхнього функціонування, методів добору членів команди, регламентацією діяльності команди, тощо

очікувані програмні результати навчання:

- показувати уміння креативно мислити, генерувати нові ідеї у професійній діяльності;
- використовувати державну ділову мову для забезпечення результативної наукової та професійної діяльності у сфері державної фіскальної служби;
- вміти приймати обґрунтовані рішення та адаптуватися до нових умов та ситуацій;
- застосовувати набуті знання для розробки заходів щодо міжнародної співпраці органів фіскальної служби та підприємницьких структур;
- вміти визначати, аналізувати економічні проблеми в діяльності митних органів та розробляти заходи щодо їх вирішення;

- застосовувати інноваційні підходи в організації діяльності підприємницьких структур та органів фіскальної служби;
- здатний аналізувати глобальні проблеми економічного розвитку та знати основні теорії розвитку глобальної економіки;
- вміти застосовувати міжнародне законодавство у сфері технічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- володіти міжнародною нормативно-правовою базою та розробляти заходи щодо гармонізації та спрощення митних процедур.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика особистості керівника та підлеглого

Тема 1. Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям.

Психологія міжнародного бізнесу як новітній напрям на перетині психології, соціології, економіки та менеджменту, що покликаний сприяти вирішенню актуальних проблем сучасності.

Особливості сучасного бізнесу та роль людського фактора у досягненні поставлених цілей. Психологічний супровод бізнес-структур.

Тема 2. Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності.

Наукове спостереження та його види.

Методи опитування.

Експериментальні дослідження, їх переваги та недоліки.

Метод вивчення документів.

Тема 3. Особистість працівника, її структура і прояви.

Індивідуальні системи в організації. Особистість та детермінанти її поведінки.

Сучасні теорії розвитку особистості.

Поняття індивідуальності. Теорії індивідуальності та розвитку індивідуальності. Ознаки індивідуальності: орієнтація контролю; стиль вирішення проблеми. Управління індивідуальними відмінностями.

Закони, що впливають на поведінку людини в процесі спільної діяльності.

Тема 4 Психологія управлінської діяльності менеджера.

Організаційна діяльність менеджера в системі управління.

Структура організаційних здібностей менеджера.

Емоційно-вольовий вплив менеджера на підлеглих.

Методи визначення типу особистості і моделювання програм індивідуальної поведінки. Можливості використання соціально-психологічних знань (трансактного аналізу, маніпуляцій, психологічних методів впливу) у процесі управління поведінкою людини в організації.

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти спілкування та управління колективом

Тема 5. Колектив як об'єкт управління.

Соціально-психологічне поняття спільності і групи. Види та класифікація груп в організації.

Групова диференціація. Статус, соціальні ролі, групові норми і цінності. Проблема розвитку і динаміка групи.

Критерій стабільності трудового колективу. Організація ефективної діяльності груп.

Тема 6. Авторитет і влада керівника.

Природа роботи менеджера в організації: ролі, функції, необхідні навички і компетенція.

Авторитет керівника як суб'єктивна сторона управління. Псевдоавторитети, їх види і причини виникнення.

Поняття «влада», «повноваження», «відповідальність», «вплив» та «лідерство».

Тема 7. Психологія лідерства та комунікацій.

Роль менеджера в регулюванні організаційної поведінки: побудова взаємовідносин, передавання інформації, прийняття рішень.

Природа лідерства. Лідерство як специфічний тип управлінської взаємодії. Лідерство як управлінські взаємовідносини між керівником і послідовниками.

Підходи до вивчення лідерства. Проблеми ефективного лідерства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика особистості керівника та підлеглого												
Тема 1. Психологія бізнесу як перспективний науковий напрямок	13	2	2		1	8	12	2				10
Тема 2. Технологія соціально- психологічних досліджень управлінської діяльності	13	2	2		1	8	14					14
Тема 3. Особистість працівника, її структура і прояви.	13	2	2		1	8	14					14
Тема 4. Психологія управлінської діяльності менеджера.	13	2	2		2	7	12					12
Разом за змістовим модулем 1	52	8	8		5	31	52	2				50
Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти спілкування та управління колективом												
Тема 5. Колектив як об'єкт управління	13	2	2		1	8	11	2				10
Тема 6. Авторитет і влада керівника	12	2	2		1	7	11					
Тема 7. Психологія лідерства та комунікацій	13	2	2		1	8	16		2			14
Разом за змістовим модулем 2	38	6	6		3	23	38	2	2			34
Усього годин	90	14	14		8	54	90	4	2			84

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям	2
2	Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності	2
3	Особистість працівника, її структура і прояви	2
4	Психологія управлінської діяльності менеджера	2
5	Колектив як об'єкт управління	2
6	Авторитет і влада керівника	2
7	Психологія лідерства та комунікацій	2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія бізнесу як перспективний науковий напрям	8
2	Технологія соціально-психологічних досліджень управлінської діяльності	8
3	Особистість працівника, її структура і прояви	8
4	Психологія управлінської діяльності менеджера	7
5	Колектив як об'єкт управління	8
6	Авторитет і влада керівника	7
7	Психологія лідерства та комунікацій	8
	Разом	54

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – 2 індивідуальних домашніх завдання (по одному у кожному змістовому модулі).

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розподілу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

- показувати вміння креативно мислити, генерувати нові ідеї у професійній діяльності;
- використовувати державну ділову мову для забезпечення результативної наукової та професійної діяльності у сфері державної фіскальної служби;
- вміти приймати обґрунтовані рішення та адаптуватися до нових умов та ситуацій;
- застосовувати набуті знання для розробки заходів щодо міжнародної співпраці органів фіскальної служби та підприємницьких структур;
- вміти визначати, аналізувати економічні проблеми в діяльності митних органів та розробляти заходи щодо їх вирішення;
- застосовувати інноваційні підходи в організації діяльності підприємницьких структур та органів фіскальної служби;
- здатний аналізувати глобальні проблеми економічного розвитку та знати основні теорії розвитку глобальної економіки;
- вміти застосовувати міжнародне законодавство у сфері технічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- володіти міжнародною нормативно-правовою базою та розробляти заходи щодо гармонізації та спрощення митних процедур.

12. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях (активність студента на практичних заняттях), захист індивідуального завдання, аудиторна контрольна робота.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, складання заліку.

13. Критерії оцінювання

Для студентів денної форми навчання:

Кожен змістовий модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуються наступні види робіт:

- виконання індивідуального завдання у першому та другому модулях - до

40 балів;

– аудиторна контрольна робота у першому модулі – 40 балів, у другому - до 45 балів;

– активність студента на кожному практичному занятті оцінюється додатково в 5 балів: 4 практичних у першому модулі ($5 \times 4 = 20$ балів) та 3 у другому модулі ($5 \times 3 = 15$ балів).

Підсумковий контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу. Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

Для студентів заочної форми навчання:

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою.

На заліку студент складає тести з дисципліни або відповідає на 2 питання з переліку (по 25 балів). Виконання контрольної роботи (макс. – 50 балів) та складання заліку (макс. – 50 балів) дають змогу отримати максимально 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінки «зараховано» заслуговує студент, який виявив повне (певне) знання навчального матеріалу, успішно (частково) виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну літературу. Оцінка «зараховано» виставляється студентам, які засвідчили системні (не системні) знання понять та принципів навчальної дисципліни і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення (використання) під час подальшої навчальної роботи і професійної

діяльності. Одночасно вони допустили певні неточності, пропуски, помилки, які зумовили некоректність окремих результатів та висновків.

Оцінка «незараховано» виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною літературою, а також студентам, у яких відсутні знання базових положень навчальної дисципліни або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійної діяльності.

14. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи студентів з дисципліни «Психологія міжнародного бізнесу» для магістрів спеціальності 051 Економіка за освітньою програмою Митна справа / Укл.: В.Й. Бочелюк, Л.А. Гіль – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 22 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Брич В.Я., Корман М.М. Психологія управління: навч. посіб. Київ: Кондор, 2013. 377 с.
2. Власова О.І., Кушерець В.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій і управління : підруч. для студ. гуманіт. ф-тів ун-тів. Київ: Знання України. 2012. 468 с.
3. Гура О.І., Гура Т.Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 2-ге вид., допов. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 210 с.
4. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія і практика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 359 с.
5. Новак В.О., Мостенська Т.Л., Ільєнко О.В. Організаційна поведінка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2013. 493 с.
6. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Психологія управління в організації: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Вінниця: ВНТУ, 2016. 149 с.
7. Психологія управління: поняття та методи психології управління, соціально-психологічні характеристики організації, ефективність міжособистісного спілкування, психологічні основи відбору кадрів та прийняття управлінських рішень, психологія управління конфліктами: навч. посіб. для студентів ВНЗ / К.Ф. Ковальчук та ін. 2-ге вид. Дніпропетровськ: Акцент, 2016. 248 с.
8. Сучасна культурологія: навч. посіб. / К.В. Кислюк та ін.; за заг. ред. К.В. Кислюка. Київ: Кондор, 2016. 341 с.

Допоміжна

1. Адизес Ицхак Калдерон. Идеальный руководитель: почему им нельзя стать и что из этого следует / пер. с англ. Т. Гутман. 9-е изд. Киев: Ника-Центр., 2016. 262 с.
2. Дослідницький тренінг: виявлення проблем бізнесу і пошук шляхів їх розв'язання: навч.-метод. посіб. / В.Я. Заруба та ін.; за ред. проф. В.Я. Заруби. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 107 с.
3. Волярська О.С., Пучина О.В. Професійна підготовка слухачів навчальних підрозділів на підприємствах, в організаціях та установах (психолого-педагогічний аспект): навч.-метод. посіб. Запоріжжя: Кругозір, 2015. 135 с.
4. Горбань Г.О. Прийняття управлінських рішень у соціальних системах: соціально-психологічний аспект: монографія. Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2012. 347 с.
5. Фредерік Лалу. Компанії майбутнього: poradnik для управлінців / пер. з англ. Романа Клочка. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 543 с.
6. Пекар В.О. Різноманітний менеджмент. Еволюція мислення, лідерства та керування. Київ: Дух і Літера: КМBS, 2015. 170 с.
7. Трой Смит. Принцип преобразования. Путь к свободе: инструкции для руководителя / пер. с англ. Константина Иванцова. Ровно: Дятлик Н., 2016. 93 с.
8. Джон Тіздейл, Джефрі Хьюз. Ефективне лідерство та менеджмент: практич. посіб. / за наук. ред. Д.В. Ягунова. Одеса: Фенікс, 2013. 140 с.
9. Чернявская Т.П., Висковатова Т.П. Коммуникация в бизнесе: психологическая теория и практика: учеб.-метод. пособие. Одесса, 2013. 257 с.